

AAV-009-001229

Seat No. _____

B. R. S. (CBCS) (Sem. II) Examination

April / May – 2016

ELT - 241 : Gujarati : Elective - 8

(કૃતિ અભ્યાસ (પદ્ય) નળાખ્યાન - પ્રેમાનંદ) (New Course)

Faculty Code : 009

Subject Code : 001229

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : (૧) માગ્યા પ્રમાણે જવાબ આપો.

(૨) દરેક પ્રશ્નના ગુણ સામે દર્શાવેલ છે.

૧ એમ.સી.ક્યૂ.

૨૦

(૧) પ્રેમાનંદનું ‘ઓખા હરણ’ આખ્યાન કઈ સાલમાં રચાયેલનું અનુમાન કરવામાં આવે છે ?

(A) ૧૬૬૭

(B) ૧૬૬૮

(C) ૧૬૬૯

(D) ૧૬૭૦

(૨) માતા-પિતાના અવસાન પછી પ્રેમાનંદ કોને ત્યાં રહ્યા હતા ?

(A) મામા

(B) માસી

(C) કાકા

(D) ફઈ

(૩) આખ્યાનના પિતા તરીકે કોને ઓળખવામાં આવે છે ?

(A) પ્રેમાનંદ

(B) નાકર

(C) શામળ

(D) ભાલણ

(૪) પ્રેમાનંદનું ‘નળાખ્યાન’ કેટલા કડવામાં રચવામાં આવેલ છે ?

(A) ૬૫

(B) ૬૬

(C) ૬૭

(D) ૬૮

- (૫) પ્રેમાનંદના 'નળાખ્યાન'નું કથાવસ્તુ મહાભારતના કયા પર્વમાંથી લેવામાં આવ્યું છે ?
- (A) અરણ્યપર્વ (B) વનપર્વ
(C) કૃષ્ણપર્વ (D) રામપર્વ
- (૬) બાહુકની પરીક્ષા કરવા દમયંતીના સ્વયંવર અંગેની બનાવટી કંકોત્રી કોને મોકલવામાં આવે છે ?
- (A) નારદને (B) હંસને
(C) દેવતાઓને (D) ઋતુપર્ણને
- (૭) 'નળ'ને નારીનો વિશ્વાસ ન કરવાની સલાહ કોણે આપી હતી ?
- (A) દેવોએ (B) ઋતુપર્ણએ
(C) હંસે (D) પ્રધાને
- (૮) દમયંતીની માસીનું નામ શું હતું ?
- (A) ભનુમતી (B) કલાવતી
(C) રંભા (D) પ્રભાવતી
- (૯) આખ્યાનના પૂર્વાધમાં નળની સભામાંથી કોણ અંતરધ્યાન થઈ જાય છે ?
- (A) ઋતુપર્ણ (B) દેવતાઓ
(C) નળ (D) નારદ
- (૧૦) પ્રેમાનંદના બધા જ આખ્યાનોમાં કયું આખ્યાન ચડિયાતું છે ?
- (A) ઓખાહરણ (B) સુદામાચરિત્ર
(C) નળાખ્યાન (D) દશમસ્કંદ
- (૧૧) પ્રેમાનંદને ગુજરાતની નર ભૂમિના નાટ્યકારનું બિરુદ કોણે આપ્યું છે ?
- (A) દલપતરામે (B) નર્મદે
(C) ગાંધીજીએ (D) નવલરામે
- (૧૨) 'નળાખ્યાન'ના તેરમાં કડવામાં કોણ કોણ મળે છે ?
- (A) હંસ-દમયંતી (B) નળ-દમયંતી
(C) દમયંતી-દેવો (D) હંસ-દેવો

(૧૩) 'નળ' અજ્ઞાતવાસમાં કેવું રૂપ ધારણ કરે છે ?

(A) રાજાનું	(B) પ્રધાનનું
(C) બાહુકનું	(D) સૈનિકનું

(૧૪) પ્રેમાનંદના 'નળાખ્યાન'માં મુખ્ય અને ગૌણ રસ કયા છે ?

(A) શાંતરસ	(B) હાસ્ય-કરુણ
(C) અદ્ભૂતરસ	(D) શૃંગારરસ

(૧૫) 'નળ'ની ચમત્કારી વિદ્યા જોઈને કોણ ચક્રીત થઈ જાય છે ?

(A) ઋતુપર્ણા	(B) નારદ
(C) દમયંતી	(D) દેવતાઓ

(૧૬) 'હવે જાનની તૈયારી કરો, પાંચ સાતદિવસમાં નોતરું આવ્યું સમજો' આ વિધાન કોણ બોલે છે ?

(A) દમયંતી	(B) હંસ
(C) નારદ	(D) ઋતુપર્ણા

(૧૭) કોના હાથમાંથી માછલા સજીવન થઈને પાણીમાં પડી જાય છે ?

(A) નળ	(B) નારદ
(C) દમયંતી	(D) બાહુક

(૧૮) મહાભારતમાં 'નળોપાખ્યાન' કથા કેટલાથી કેટલા અધ્યાયમાં આવે છે ?

(A) ૨૨ થી ૭૯	(B) ૨૨ થી ૮૦
(C) ૨૨ થી ૮૧	(D) ૨૨ થી ૮૨

(૧૯) 'નળાખ્યાન'માં ૫૧ થી ૬૫ કડવામાં નળ-દમયંતીના પ્રથમ મિલનમાં કયો રસ છે ?

(A) શૃંગાર	(B) હાસ્ય
(C) કરુણ	(D) શાંત

(૨૦) અયોધ્યા નગરીમાં 'નળ'ને શાનું કામ સોંપવામાં આવે છે ?

(A) ખેતીનું

(B) મહેલનું

(C) અશ્વપાલનું

(D) પશુપાલનનું

૨ કવિ પ્રેમાનંદના જીવન અને સાહિત્ય સર્જનનો પરિચય કરાવો. ૧૦

૩ આખ્યાન સાહિત્ય સ્વરૂપની વ્યાખ્યા આપી તેના લક્ષણોની વિગતે ચર્ચા કરો. ૧૦

અથવા

૩ 'નળાખ્યાન'ની કથાનો ઉદ્દેશ શો છે ? તે સ્પષ્ટ કરી તેને સિદ્ધ કરવા પ્રેમાનંદને મળેલ સફળતાની સાધક-બાધક ચર્ચા કરો. ૧૦

૪ 'નળાખ્યાન'માં વિવિધ રસ નિરૂપણમાં પ્રેમાનંદને કેવી સફળતા મળી ? તે વર્ણવી, કરુણ રસની વિગતે ચર્ચા કરો. ૧૦

અથવા

૪ 'નળાખ્યાન'ને આધારે 'ઋતુપર્ણ'નું પાત્રાલેખન કરો. ૧૦

૫ સંદર્ભ સમજાવો : (કોઈ પણ બે) ૧૦

(૧) 'કહે રે પાપણી શખે હું ખાંખે ભક્ષ કીધાં મીન ?'

(૨) 'અમો વણ પરણીને વ્યાકુળ કરવા વ્યોમ વસ્યો છે પાપી !'

(૩) 'હરિ હું કહીયે નથી સમાતી'

(૪) 'મીન-નીરની કરજો પ્રીત, મહારા સરખુ કરજો ચિત્ત'.

૬ 'નળાખ્યાન'ને આધારે નારદનું પાત્રાલેખન કરો. ૧૦